

Natalia Piskokha

Dnipro University of Technology (Dnipro, Ukraine)

Digital Transformation of Local Self-Government: Defining the Concept and Directions of Formation of Digital Communities

The impact of digital transformation, through digitalization mechanisms, on local self-government bodies is reflected in a change in the way of acting and communicating with community residents in order to achieve the integration of civil society institutions and authorities. In Ukraine, as in the whole world, important steps are being taken in this direction. However, it is clear that there is still a long way to go in the implementation of digital technologies, as many local government authorities (TGs) use a wide range of legacy systems and technologies that need to be replaced.

The purpose of the study is to determine the process of digital transformation in local self-government, which is accompanied by a high need for the rapid creation and development of digital communities and requires a rethinking of approaches to the organizational and functional structure of local self-government bodies in conditions of digitalization (that is, the implementation of digital transformation tasks). The main aspects of the formation and directions of development of digital communities are analyzed.

The author's definition of the concept of "digital community" is proposed in the conclusion. Digital community is a management system in the field of local self-government of territorial communities based on digital governance using digital technologies of large databases and artificial intelligence. Digital technologies, like any previous innovative results of scientific and technical revolutions, create potential opportunities or grounds for improving the activities of public authorities. How will the heads of the state or local self-government take advantage of this opportunity? This depends entirely on the decision-makers' understanding of the necessity and inevitability of the transition to digital governance.

Keywords: *digital community, digital transformation, public administration, local self-government, digital society, territorial community*

Наталія Піскоха

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» (Дніпро, Україна)

Цифрова трансформація місцевого самоврядування: визначення поняття та напрямків утворення цифрових громад

Вплив цифрової трансформації, через механізми цифровізації, на органи місцевого самоврядування відбивається у зміні способу дій і спілкування з жителями громад з метою досягнення інтеграції інститутів громадянського суспільства і влади. В Україні, як і всьому світі, робляться важливі кроки в цьому напрямку. Разом з тим, очевидно ще належить пройти довгий шлях впровадження цифрових технологій, оскільки багато органів управління територіальних громад (ТГ) використовують широкий спектр успадкованих застарілих систем і технологій, які потребують заміни.

Метою дослідження є визначення процесу цифрової трансформації в місцевому самоврядуванні, який супроводжується високою потребою у швидкому створенні і розвитку цифрових громад та вимагає переосмислення підходів до організаційно-функціональної структури органів місцевого самоврядування в умовах цифровізації, (то б то реалізацію завдань цифрової трансформації). Проаналізовано основні аспекти утворення та напрямки розвитку цифрових громад.

У висновку запропоновано авторське визначення поняття «цифрова громада». Цифрова громада це система управління у сфері місцевого самоврядування територіальних громад основана на цифровому врядуванні з використанням цифрових технологій великих баз даних та штучного інтелекту. Цифрові технології, як і будь які попередні інноваційні результати науково-технічних революцій, створюють потенційні можливості або підґрунтя для удосконалення діяльності органів публічної влади. Яким чином керівники держави або органів місцевого самоврядування скористаються такою можливістю? Таке цілком залежить від розуміння особами, що приймають рішення, необхідності та неминучості переходу до цифрового врядування.

Ключові слова: *цифрова громада, цифрова трансформація, публічне управління, місцеве самоврядування, цифрове суспільство, територіальна громада*

Вступ.

В загальному сенсі термін «цифрова трансформація» означає не тільки технічне переоснащення а й, більш глибинно, відноситься до переосмислення способів організації роботи організацій та установ для їх ефективної взаємодії за рахунок використання сучасних технологій і аналізу даних. Саме в такому сенсі вперше використав термін «цифрова економіка» ще у 1995 році американський науковець Н. Негропonte (Negroponte, 1995).

Активне накопичення, останнє десятиліття, цифрових технологій врешті решт призвело до якісної зміни тренду світового розвитку і визначило риси нової промислової або технологічної революції яка в рамках Концепції «Довгих хвиль Кондратьєва» означає перехід від інформаційного до цифрового суспільства. Відбувається закономірний об'єктивний процес прогресу. Науково-технологічні зміни забезпечують зміни в економічній та політичній системах, зумовлюють зміну компетентностей людей та впливають на їх особисте життя (Квітка, 2021).

Експоненціальне зростання кількості інформації у базах даних та впровадження на більшій частині планети широкого доступу до швидкісного Інтернету зробило зростання та поширення цифрових технологій лавиноподібним після світової кризи 2008 року. З 2020 року розпочалась структурна криза, яка саме і призведе до нової якості існування людства, сформує нову реальність - цифрове суспільство (Квітка, 2020).

Вплив цифрової трансформації, через механізми цифровізації, на органи місцевого самоврядування відбивається у зміні способу дій і спілкування з жителями громад з метою досягнення інтеграції інститутів громадянського суспільства і влади. В Україні, як і всьому світі, робляться важливі кроки в цьому напрямку. Разом з тим, очевидно ще належить пройти довгий шлях впровадження цифрових технологій, оскільки багато органів управління територіальних громад (ТГ) використовують широкий спектр успадкованих застарілих систем і технологій, які потребують заміни.

Цифрова трансформація, як загальний світовий тренд, окрім іншого призвела до зміни форм і методів публічного управління, ролі держави та місцевого самоврядування (Квітка, 2021; Карпенко, 2020). Україна,

як країна що включена у загальносвітові процеси, не може залишатись осторонь цифрового порядку денного. Для цього робиться низка організаційних та правових заходів (створено Міністерство цифрової трансформації, комітет у Верховній Раді України, відповідні органи у регіональних та місцевих радах тощо), які призвели до певних зрушень у цих питаннях але ще залишають невирішені проблеми.

Метою дослідження є визначення процесу цифрової трансформації в місцевому самоврядуванні, який супроводжується високою потребою у швидкому створенні і розвитку цифрових громад та вимагає переосмислення підходів до організаційно-функціональної структури органів місцевого самоврядування в умовах цифровізації, (то б то реалізацію завдань цифрової трансформації).

Саме з позиції загального процесу цифрової трансформації, на наш погляд, слід розглядати подальший розвиток місцевого самоврядування в Україні і значення створення Цифрових громад.

Огляд публікацій.

Проблематика цифрового розвитку та спроможності територіальних громад України поступово займає своє місце у науковому дискурсі і стає предметом наукових досліджень. Серед вітчизняних науковців можна виділити О. Бойко (2021), О. Карпенко (2020), С. Квітка (2020, 2021), Л. Крупнова, Н. Литвин (2020), Н. Новіченко (2020), О. Євсюкова (2021).

Поняття «цифрова громада» активно просувається в теорію та практику публічного управління Міністерством цифрової трансформації України та українсько-швейцарським проектом EGAP. Разом з тим поняття «цифрова громада» як науковий термін, ще не отримало уваги та розробки, якої, на наш погляд, заслуговує. Поширеним є бачення «цифрової громади» як такої, що впроваджує у роботу відповідних органів місцевого самоврядування та муніципальних структур певний набір новітніх цифрових технологій поряд з електронним урядуванням, електронним документообігом, електронними сервісами, IT систем і таке інше (Євсюкова, 2021). Під посиленням цифрової спроможності ТГ іноді розуміють процес створення електронних сервісів для більш ефективних управлінських рішень та надання якісних послуг в середині ТГ і перетворення їх у прогресивні «цифрові» громади (Як створити

«громаду у смартфоні»).

Результати дослідження.

Насьогодні у наукових колах скалось певне уявлення про загальні проблеми цифровізації ТГ в Україні (Квітка et al., 2020). Так існує усвідомлення про те, що переваги цифровізації в управлінні громадами можливо реалізувати, тільки забезпечивши доступність цифрових технологій і максимальне залучення до них більшості населення. Тобто недостатній інтерес муніципальних властей до створення “цифрової” ТГ обумовлений низьким рівнем швидкісного широкопосмугового доступу до Інтернету у малих містах та сільських поселеннях. Можливим варіантом вирішення цієї проблеми є розширення можливостей мобільного доступу 3G / 4G до глобальної мережі (Квітка, & Мазур, 2019). З даного питання є слушними висновки дослідників, щодо оцінювання електронної готовності адміністративно-територіальних одиниць Дніпропетровської області у 2019 році: “Хоча дані щодо розвитку мобільної стільникової телефонії та стаціонарного і мобільного широкопосмугового зв’язку свідчать про те, що досягається загальний прогрес, цифровий розрив між територіями в цьому напрямку залишається проблемою, і перш за все у можливостях доступу до Інтернету та його використання. Органи публічного управління, розробляючи та реалізуючи плани “цифрового облаштування” районів, не можуть і не повинні замінити собою приватних операторів, що надають мережеві послуги. Їх роль – координація зусиль різних учасників цифровізації суспільного життя для досягнення синергічного ефекту їх дій, раціональне використання об’єктів місцевої власності, що надаються різним приватним операторам для розвитку необхідної інфраструктури, сприяння розвитку приватної ініціативи” (Квітка, Титаренко, & Мазур, 2019, с. 22).

До загальних проблем створення та функціонування цифрових громад відноситься недостатнє фінансування, а також неефективне використання коштів, що виділяються для проектів цифрової трансформації. Часто виділені кошти витрачаються, у першу чергу, на створення або модернізацію морально і технічно застарілої інформаційної інфраструктури. Як правило, такі витрати спрямовані на вирішення локальних тимчасових завдань, і при цьому не враховується проблема майбутньої апаратної і програмної інтеграції

створених ресурсів у єдину муніципальну інформаційну систему і підключення її до регіональної, загальнодержавної та, у перспективі, глобальної мережевої комунікації (Квітка et al., 2020).

Значна кількість ТГ України вже мають власні концепції і програми цифрового розвитку. Однак, говорити про те, що вони реалізуються повною мірою, поки не доводиться. Наразі йдеться про актуальні намагання зрозуміти та спробувати відтворити у ТГ світовий тренд до створення цифрового суспільства, що, у свою чергу, передбачає перехід на цифрові механізми врядування, то б то створення цифрової громади.

Цифрова трансформація в місцевому самоврядуванні складається з комплексу дій, спрямованих на поліпшення та модернізацію процесів, які включають процедури реінжинірингу технологічної та організаційної баз. Вони ґрунтуються на впровадженні та розвитку цифрових комунікацій формування та передачі даних з метою більш тісної взаємодії з громадянами в процесі задоволення потреб і очікувань останніх. В умовах нового цифрового суспільства державні службовці та посадові особи місцевого самоврядування беруть на себе нові ролі і обов’язки, і, отже, повинні мати відповідні цифрові навички, знання, вміння та компетентності.

Плануючи проведення цифрових перетворень у громадах, органи місцевого самоврядування і в першу чергу ради громад мають враховувати культурні та освітні зміни, з якими вони стикаються. Співвіднесення швидкості розвитку технологій і, як наслідок, соціально-економічних та інфраструктурних трансформацій з людським життям дозволяє констатувати якісний стрибок швидкості розвитку громад.

Оскільки, як роль, так і структура самої системи місцевого самоврядування має змінюватись - саме на умовах цифрової трансформації, актуальним завданням є визначення пріоритетних напрямків цифрової трансформації місцевого самоврядування та їх перспектив з урахуванням впровадження цифрового врядування в управління громадами – то б то створення Цифрових громад.

Серед основних напрямків цифровізації місцевого самоврядування найбільш перспективними виділяють наступні:

- розвиток цифрових компетентностей посадових осіб місцевого самоврядування;

- цифровізація територіальних громад;
- цифрова трансформація муніципального управління;
- розвиток цифрової взаємодії влади та бізнесу;
- впровадження цифрових технологій у виборчу систему, зокрема на місцевих виборах (Квітка et al, 2020).

Коротко зупинимось не деяких з них. Цифрова компетентність - це впевнене, критичне та відповідальне використання та взаємодія з цифровими технологіями для навчання, роботи та участі у житті суспільства. Вона включає в себе інформаційну грамотність та використання даних, комунікацію та співпрацю, створення цифрового контенту (включаючи програмування), безпеку (включаючи цифрове благополуччя та компетентності, пов'язані з кібербезпекою) та розв'язання проблем (Новіченко, 2020).

Для реалізації цих компетентностей потрібні щонайменше базові знання, навички та ставлення щодо використання цифрових технологій які можуть підтримувати комунікацію, творчість та інноваційність, усвідомлювати їх можливості, обмеження, наслідки та ризики. Посадовцю потрібно розуміти загальні принципи, механізми та логіку, що лежить в основі цифрових технологій, які розвиваються, а також знати основи функціонування та використання різних пристроїв, програм та мереж.

Особливе значення у сучасному світі набув критичний підхід до достовірності та надійності інформації та даних, що є доступними цифровими засобами та усвідомлення юридичних та етичних принципів, пов'язаних з використанням цифрових технологій. Крім цього, керівникам Цифрових громад потрібно враховувати, що кожна особа, кожний житель громади отримує можливості оволодіти вмінням використовувати цифрові технології для підтримки активного громадянства та соціальної інтеграції, співпраці з іншими, творчості для досягнення особистих, соціальних чи комерційних цілей.

Цифрові компетентності посадовців місцевих рад мають включати в себе не тільки базові навички а й більш просунуті вміння відповідно до Рамки цифрових компетентностей, розроблених Мінцифрою України (Опис рамки, 2021). Це висуває підвищені вимоги до посадовців, які мають не тільки використовувати, доступатись, фільтрувати, а й оцінювати, створювати,

програмувати та поширювати цифровий контент. Вони повинні вміти керувати та захищати інформацію, вміст, дані та цифрові ідентичності, а також визнавати та ефективно працювати з програмами, пристроями, штучним інтелектом та роботами.

Ще одним важливим елементом Цифрової громади є штучний інтелект.

Як показує закордонний досвід, можливості існуючих технологій штучного інтелекту, враховуючи сучасні вимоги цифровізації публічного управління є актуальними і затребуваними до вирішення широкого комплексу адміністративних завдань, пов'язаних з практикою надання муніципальних послуг громадянам та організаціям. Більш того, штучний інтелект може використовуватися в практиці надання багатьох послуг в рамках будь якої життєвої ситуації громадянина, надання своєчасних і релевантних відповідей громадянам на їх питання, при виявленні і прогнозуванні потреб окремих осіб і груп населення, а також при розробці планів ефективного використання муніципальних ресурсів (Квітка, Новіченко, & Бардах, 2021).

Ще одним важливим аспектом розбудови Цифрових громад є зміна вектору взаємовідносин з бізнесом, як таким суспільним актором, який випереджає владу у засвоєнні та застосуванні цифрових технологій. В цій ситуації виникає актуальна потреба зосередити увагу на можливості і необхідності використання цифрових технологій для забезпечення орієнтації муніципального управління на кінцевий результат при взаємодії з бізнесом. Між тим, існує певний ризик, що цифровізація економіки та суспільства, яка зараз активно декларується на різних політичних рівнях, може обмежитись лише деякими «поліпшеннями» а не кардинально змінити сам процес взаємодії органів влади Цифрової громади з бізнесом, як найбільш зацікавленою рушійною силою цифрового прогресу. При цьому, цифровою трансформацією місцевого самоврядування у сфері взаємодії влади та бізнесу може визнаватися тільки зміна змісту всієї системи управління територіями. В першу чергу це стосується Цифрових громад, а саме зниження необґрунтованого втручання в діяльність бізнесу (Бардах, 2020).

Висновки

З повагою відносячись до точок зору на цифровізацію громад, які основні на удосконаленні використання та поширенні

інформаційно-комунікаційних технологій в громадах, все ж запропонуємо дещо інший підхід та бачення цього процесу. Дійсно поступова технологічна модернізація (як продовження комп'ютеризації, інформатизації тощо) є природним процесом еволюції системи управління. Але, потрібне розуміння, що цифрова трансформація є глобальною цивілізаційною революцією, яка трансформую інформаційне суспільство в цифрове. Всі сфери та галузі від економіки до особистого життя людини зазнають докорінних змін і такий перехід, за концепцією «Довгих хвиль», продовжиться приблизно до 2030 року.

Виходячи з цього можна запропонувати таке визначення поняття «цифрова громада». Цифрова громада це система управління у сфері місцевого самоврядування територіальних громад основана на цифровому врядуванні з використанням цифрових технологій великих баз даних та штучного інтелекту. Цифрові технології, як і будь які попередні інноваційні результати науково-технічних революцій, створюють потенційні можливості або підґрунтя для удосконалення діяльності органів публічної влади. Яким чином керівники держави або органів місцевого самоврядування скористаються такою можливістю? Таке

цілком залежить від розуміння особами, що приймають рішення, необхідності та неминучості переходу до цифрового врядування.

Тож цифрова громада як предмет дослідження уявляється як така, де управління громадою відповідає новим формам та механізмам цифрового врядування в організації економіки і життя жителів громад та територій. Це має змінити не тільки технологічне забезпечення адміністрування а й, образно кажучи, перевернути систему управління з голови на ноги. Вже сьогодні цифрові платформи дають можливість громадянам самостійно вирішувати численні потреби, в тому числі і від органів влади. Таким чином і роль посадовців набуває нової якості і нового значення.

Виходячи з цього, відкривається широке поле досліджень не тільки численних аспектів діяльності цифрової держави, але й напрямок що стосується місцевого самоврядування. Наступні дослідження маємо продовжувати у проблематиці «цифровізації» муніципальні/комунальні послуги, впровадження цифрових комунікацій у процес взаємодії жителів громади з органам місцевого самоврядування на платформі Цифрової громади.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Бардах, О. Цифрова трансформація взаємодії влади та бізнесу: орієнтація на результат. Аспекти публічного управління. 2020. Т.8, №1 SI. <https://doi.org/10.15421/15202>,
- Свєскова, О. В. Цифрова спроможність територіальних громад в Україні: проблеми та перспективи. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2021. № 6. <http://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.6.1>
- Карпенко О. В. (ред). Цифрове врядування : монографія / О. В. Карпенко, Ж. З. Денисюк, В. В. Наместнік [та ін.]; за ред. О. В. Карпенка. Київ : ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. 336 с.
- Квітка С. Цифрові трансформації як сучасний тренд періодичного циклу розвитку суспільства. Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. Спецвипуск. 2020. С. 131–134. <http://doi.org/10.36.030/2664-3618-2020-si-131-134>
- Квітка, С. Цифрова трансформація в контексті концепції «Довгих хвиль» М. Кондратьєва. Аспекти публічного управління. 2021. Т.9, № SI,1. С. 24-28. <https://doi.org/10.15421/152155>
- Квітка, С., Мазур, О. Доступ до мережі Інтернет через мобільні пристрої: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні. Аспекти публічного управління. 2019. Т.7, №9-10, С.5-18. <https://doi.org/10.15421/151944>
- Квітка, С., Новіченко, Н., Бардах, О. Штучний інтелект у муніципальному управлінні: вектори розвитку. Аспекти публічного управління. 2021 Т.9, №4, С.85-94. <https://doi.org/10.15421/152140>
- Квітка, С., Новіченко, Н., Гусаревич, Н., Піскоха, Н., Бардах, О., Демошенко, Г. Перспективні напрямки цифрової трансформації публічного управління. Аспекти публічного управління. 2020. Т.8, №4. С. 129-146. <https://doi.org/10.15421/152087>
- Квітка, С., Титаренко, О., Мазур, О. (2019). Оцінка стану цифрового розвитку адміністративно-територіальних одиниць Дніпропетровської області. Аспекти публічного управління. Т. 7, №11, С. 15-25. <https://doi.org/10.15421/151952>
- Литвин Н. А., Крупнова Л. В. Діджиталізація як засіб підвищення відкритості, прозорості та ефективності діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо надання електронних послуг. Ірпінський юридичний часопис: науковий журнал. 2020. № 2, С. 69 – 75.
- Мінцифра презентувала платформу Дія. Цифрова громада для цифрових лідерів у регіонах 30 липня 2021. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/mintsifra-prezentovala-platformu-diyatsifrova-gromada-dlya-tsifrovikh-lideriv-u-regionakh>

- Новіченко, Н. (2020). Цифрові компетентності у системі ключових компетентностей людини для навчання протягом життя: тенденції розвитку в Європі та в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2020. Т.8, №1 SI, С.54-59. <https://doi.org/10.15421/152041>
- Опис рамки цифрової компетентності для громадян України. The digital.gov.ua: вебсайт. 2021. URL: https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/news_post/2021/3/mintsifra-oprilyudnyue-ramku-tsifrovoi-kompetentnosti-dlya-gromadyan/OP%20ЦК.pdf
- Саєнко О. Діджиталізація державного управління та інноваційні технології – найпотужніші інструменти подолання корупції. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/oleksandr-sayenko-didzhitalizaciya-derzhavnogo-upravlinnya-ta-innovacijni-tehnologiyinajpotuzhnishi-instrumenti-podolannya-korupciyi>
- Цифрові громади: в Україні розпочато реалізацію пілотного проекту з електронного урядування в ОТГ. URL: <https://egap.in.ua/novyny/tsyfrovi-hromady-v-ukraini-rozpochato-realizatsiiu-pilotnoho-proiektu-z-elektronnoho-uriaduvannia-v-oth/>
- Шаульська Г. М. (2019) “Принципи “належного врядування”: перспективи впровадження в Україні”. *Держава та регіони: державне управління*. 2019. Т.2, №66. С. 140 – 143.
- Шевченко О. В. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні. 2020. НІСД, Київ, Україна, 153 с.
- Як громаді стати цифровою? 2021. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-communities>
- ANNEX to the Proposal for a Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning 2018. URL: <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/annex-recommendation-keycompetences-lifelong-learning.pdf>
- Digital Agenda for Europe (2010) // Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – Brussels, 19.5.2010, COM(2010)245 final. <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0245R>
- Europe 2020. A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth - URL: <https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>
- Negroponte, N. (1995). *Being Digital*. Knopf. Paperback edition, 1996, Vintage Books, ISBN 0-679-76290-6
- OECD Embracing Innovation in Government. *Global Trends 2018*. OECD Publishing, Paris. 2018. Available at: <http://www.oecd.org/gov/innovative-government/embracing-innovation-in-government-2018.Pdf>

REFERENCES

- Bardakh, O. (2020). Digital transformation of interaction between government and business: result orientation. *Public Administration Aspects*, 8(1 SI), 10-11. <https://doi.org/10.15421/152028>
- Yevsyukova, O. V. (2021). Digital capacity of territorial communities in Ukraine: problems and prospects. *Public administration: improvement and development*, No. 6. <http://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.6.1>
- Karpenko, O. (ed). (2020). *Digital governance: monograph*. Kyiv: IDEA PRINT
- Negroponte, N. (1995). *Being Digital*. Knopf. Paperback edition, Vintage Books, ISBN 0-679-76290-6
- ANNEX to the Proposal for a Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning 2018. Retrieved from <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/annex-recommendation-keycompetences-lifelong-learning.pdf>.
- Digital Agenda for Europe (2010). Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Brussels, 19.5.2010, COM(2010)245 final. Retrieved from <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0245R>
- Europe 2020. A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth - Retrieved from <https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>
- Kvitka, S. (2020). Digital transformations as a modern trend of the periodic cycle of society's development. Collection of scientific works of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine. Special issue, 131–134. <http://doi.org/10.36.030/2664-3618-2020-si-131-134>
- Kvitka, S. (2021). Digital Transformation in the Context of the Concept of "Long Waves" M. Kondratiev. *Public Administration Aspects*, 9(1), 24-28. <https://doi.org/10.15421/152155>
- Kvitka, S., & Mazur, O. (2019). Internet access through mobile devices: world experience and perspectives of development in Ukraine. *Public Administration Aspects*, 7(9-10), 5-18. <https://doi.org/10.15421/151944>
- Kvitka, S., Novichenko, N., & Bardakh, O. (2021). Artificial Intelligence in Municipal Administration: Vectors of Development. *Public Administration Aspects*, 9(4), 85-94. <https://doi.org/10.15421/152140>
- Kvitka, S., Novichenko, N., Husarevych, N., Piskokha, N., Bardakh, O., & Demoshenko, G. (2020). Prospective directions of digital transformation of public governance. *Public Administration Aspects*, 8(4), 129-146. <https://doi.org/10.15421/152087>
- Kvitka, S., Tytarenko, O., & Mazur, O. (2019). Evaluation of digital development of administrative and territorial units of Dnipropetrovsk region. *Public Administration Aspects*, 7(11), 15-25. <https://doi.org/10.15421/151952>

- Lytvyn N. A., & Krupnova L. V. (2020). Digitization as a means of increasing the openness, transparency and efficiency of the activities of state authorities and local self-government bodies regarding the provision of electronic services. *Irpın Legal Journal: scientific journal*, No. 2, 69-75.
- The Ministry of Digital presented the Diya platform. Digital community for digital leaders in the regions July 30, 2021. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/mintsifra-prezentuvala-platformu-diyatsifrova-gromada-dlya-tsifrovikh-lideriv-u-regionakh>
- Novichenko, N. (2020). Digital competences in the system of key human competences for lifelong learning: development trends in Europe and Ukraine. *Public Administration Aspects*, 8(1 SI), 54-59. <https://doi.org/10.15421/152041>
- Description of the framework of digital competence for citizens of Ukraine. The digital.gov.ua: website. 2021. URL: https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/news_post/2021/3/mintsifra-oprilyudnyue-ramku-tsifrovoi-kompetentnosti-dlya-gromadyan/OP%20IQK.pdf
- Sayenko, O. Digitization of public administration and innovative technologies are the most powerful tools for overcoming corruption. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/oleksandr-sayenko-didzhitalizaciya-derzhavnogo-upravlinnya-ta-innovacijni-tehnologiyinajpotuzhnishi-instrumenti-podolannya-korupciyi>
- Digital communities: in Ukraine, the implementation of a pilot project on e-governance in the OTG has begun. Retrieved from <https://egap.in.ua/novyny/tsyfrovi-hromady-v-ukraini-rozpochato-realizatsiiu-pilotnoho-proiektu-z-elektronnoho-uraduvannia-v-oth/>.
- Shaulska, G. M. (2019) "Principles of "good governance": prospects for implementation in Ukraine." *State and regions: public administration*, 2(66), 140 - 143.
- Shevchenko, O. V. (2020). Decentralization and formation of regional development policy in Ukraine. NISD, Kyiv, Ukraine, 153 p.
- How can a community become digital? 2021. Retrieved from <https://osvita.diiia.gov.ua/courses/digital-communities>

Piskokha Natalia

Ph.D. Student, <https://orcid.org/0000-0002-5295-1364>, bizdep@ukr.net

Стаття надійшла / Article arrived: 10.11.2021

Схвалено до друку / Accepted: 28.12.2021